

Džejn Bouls

GVOZDENI STO

Sedeli su na suncu, okrenuti prema velikom novom bulevaru. Konobar je dovukao stari gvozdni sto s druge strane hotela i postavio ga na beton blizu poluprazne cvetne leje. Kanap razapet između stubova odvajao je hotelski prostor od trotoara. Nekoliko gostiju hotela sedelo je na suncu. Grad nije bio turistički centar i u njega nije dolazilo mnogo Anglosaksonaca. Većina gostiju bila je poreklom iz Španije.

„Cela civilizacija se raspada”, rekao je.

Njen glas je zvučao tužno. „Znam.” Njeni odgovori na njegove neprestane žalbe o tome kako Zapad kontaminira muslimansku kulturu postajali su nepredvidivi. Danas se, osetivši da je veoma razdražljiv i željan prepirke, mahinalno složila s njim. „Raspada se, i to jako brzo”, rekla je, smrtno ozbiljnim tonom.

Pogledao ju je bez trunke svetlosti u svojim plavim očima. „Postoje mesta gde je kultura ostala netaknuta”, izjavio je, kao da to izgovara prvi put. „Kada bismo otišli u pustinju, ne bi morala da gledaš sve ovo. Zar ne bi to volela?” Kažnjavao ju je jer se trenutak ranije ishitreno složila s njim. Znao je da nije želela da ide u pustinju i da je smatrala da je nemoguće i dalje bežati od industrijske revolucije. Ne shvatajući šta radi, izazvao je raspravu koju je priželjkivao.

„Zašto me pitaš da li bih volela da idem u pustinju, kada znaš koliko i ja da ne bih? Sto puta smo pričali o tome. Pričamo o tome svakih nekoliko dana.” Iako joj je sunce pržilo grudi, duboko u sebi još je mogla da oseti hladnu struju koja kao da joj je prolazila blizu srca.

„Pa”, rekao je. „Menjaš se. Ponekad kažeš da bi volela da ideš.”

To je bilo tačno. Zaista se menjala. Ponekad bi dotrčala do njega sa sjajem u očima. „Hajdemo”, rekla bi mu. „Hajdemo u pustinju.” Ali to nikada nije činila trezna.

Bilo je nečeg setnog u njegovom glasu, pa je morala da se podseti da želi da bude mrzovoljna, a ne tužna. Kako bi nastavila razgovor, rekla je: „Ponekad poželim da odem, ali se to dešava samo kad popijem. Kad ne pijem, onda se plašim.” Okrenula se prema njemu i on je primetio da joj lice poprima onaj uznemireni izraz.

„Misliš li da treba da idem?”, upitala ga je.

„Gde da ideš?”

„U pustinju. Da živim u oazi.” Govorila je polako. „Možda upravo to treba da uradim, pošto sam tvoja žena.”

„Moraš da uradiš ono što zaista želiš”, rekao je. Pokušavao je da je nauči tome već dvanaest godina.

„Ono što zaista želim... Pa, ako bi ti bio srećan u oazi, možda bih zaista želela da idem.” Govorila je oprezno, s dozom sumnje u glasu.

„Molim?” Zatresao je glavom kao da je nabasao na paukovu mrežu. „Kako to misliš?”

„Htela sam da kažem da bih možda i sama bila srećna u oazi, ako bi ti tamo bio srećan. Žene osećaju zadovoljstvo kad usreće muševce. Zaista je tako, mimo toga što je to i moralno.”

Nije se osmehnuo. Bio je suviše neraspoložen. „Otišla bi u oazu zato što želiš da pobješ od zapadne civilizacije.”

„Moji prijatelji i ja ne mislimo da postoji način da se od nje pobje. Nije zanimljivo sedeti okolo i neprestano pričati o industrijalizaciji.”

„Koji prijatelji?” Voleo je kada se osećala izolovano.

„Naši prijatelji.” Većinu njih nije videla godinama. Okrenula se prema njemu s izvesnom silinom. „Mislim da ti dolaziš u ovakve zemlje samo da bi mogao da se žališ. Muka mi je kad čujem reč 'civilizacija'. To ne znači ništa. Ili sam makar ja zaboravila šta znači, kako god.”

Trenutak u kom su možda mogli da osete nežnost je prošao, i potajno su oboje bili srećni zbog toga. Pošto joj nije odgovorio, nastavila je. „Mislim da to nije zanimljivo. Da sedim i gledam kako kostimi nestaju, jedan po jedan. Nije mi zanimljivo čak ni da pričam o tome.”

„Nisu to kostimi”, rekao je odsečno. „To je naprosto odeća koju ljudi nose.”

Bila je ogorčena zbog promena koliko i on, ali je osećala da bi bilo neprimereno da oboje tuguju zbog iste stvari. Taj dan će sigurno doći. Neka ozbiljna žalost će ih učutkati. Deliće tugu i neće moći da se pogledaju u oči. Ali dokle god bude mogla, odlagaće taj trenutak.

(S engleskog preveo Aleksa Vasiljević)